

LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS

Lietuvių katalikų religinė šalpa, vadovaujama kun. Pugevičiaus, 1979 metais įsteigė Lietuvių informacijos centrą (LIC) New Yorke. Tikslas - informuoti pasaulį apie padėtį Lietuvoje ir kurti palankų jai vaizdą.

1979-1987 metais Informacijos centras rėmėsi pagrindžio šaltiniais, kurie prasiverždavo pro sovietų blokadą ir pasiekdavo Niujorką tik Religinei Šalpai žinomais ir patikimais keliais. Rankraščius Centras išversdavo ir platindavo. Viena kita žinia pateko į pasaulinio masto laikraščius. 1987 m. buvo įsteigtas Informacijos centro filialas Vašingtone, kuris palaikė ryšius su Kongresu.

Lietuvoje sąlygoms pradėjus keistis, kai „varžtai“ buvo šiek tiek atleisti, Informacijos centras pradėjo palaikyti tiesioginius ryšius su kontaktais Lietuvoje, dažniausiai su buvusiais politiniais kalniais, kurie neturėjo baimės jausmo, ir iš jų rinko žinias. Sąjūdžiui įsitvirtinus 1988 m. pabaigoje-1989 m. pradžioje, Informacijos centras vėl keitė informacijos teikimo strategiją. Sąjūdžio įsteigta informacijos agentūra Vilniuje, su kuria LIC palaikė labai glaudžius ryšius, užmezgė tiesioginius ryšius su žurnalistais Maskvoje. Su Sąjūdžio informacijos agentūra neformaliai dalijosi darbais. Sąjūdžiui teko informuoti Rytų Europos ir Sovietų Sąjungos žiniasklaidą, o Informacijos centrui – Vakarų žiniasklaidą.

Sąjūdžio blokui laimėjus 1990 metų rinkimus ir ėmus vadovauti Parlamentui bei Vyriausybei, Informacijos centras analogiškus ryšius pradėjo palaikyti su Aukščiausiosios Tarybos informacijos biuru.

Informacija tarp Vilniaus ir Niujorko nekeliavo tik viena kryptimi. Į Lietuvą taip pat perduodavo informaciją, pavyzdžiui, žinias apie Amerikos Kongreso priimtas Lietuvą liečiančias rezoliucijas bei apie kitus nutarimus bei akcijas, palaikančias Lietuvos laisvės bylą; apie organizacijų teikiamą pagalbą ekonominės blokados metu; svarbiausias tarptautinės žiniasklaidos pranešimus apie Lietuvą.

Informacijos centras pasiekė savo veiklos apogėjų 1991 m. sausio 13-osios žudynių ir ekonominės blokados metu. Nedidelis Informacijos centro štabas dirbo visą parą, nes tuomet sulaukdavo daugybės telefono skambučių ir užklausimų iš viso pasaulio. Jei anksčiau per dieną telefonu teikdavo informaciją keliolikai žurnalistų ir žinių agentūrų, tai šiuo kritiniu laikotarpiu šis skaičius padvigubėjo, patrigubėjo.

Duomenys iš Damušytės kalbos, pasakytos lapkričio 24 dieną Vilniuje, konferencijoje „1991-ųjų metų sausis-rugsėjis: nuo SSRS agresijos iki tarptautinio pripažinimo“